

Канцеларија за локални економски развој Бољевац

Потребе и проблеми предузетника на територији Општине Бољевац

Извештај о истраживању и предлози мера за унапређење
предузетништва

Бољевац, фебруар 2013. год

Методологија рада и циљ истраживања

Анкета о малим и средњим предузећима спроведена је на територији општине Бољевац укључујући и сеоска подручја. Анкету је спровела Канцеларија за локални економски развој Бољевац у сарадњи са помоћником председника за МСП, а анализа добијених података у сарадњи са помоћником председника за економски развој и друштвене делатности. Анкетирање је спроведено у фебруару 2013. године и успешно је анкетиран 101 предузетник. Истраживање „Потребе и проблеми предузетника на територији Општине Бољевац “ има за циљ стварање поуздане аналитичке основе за предлагање стимулативних мера економске политике која би допринела бржем расту и развоју сектора МСП. Анкета се састоји од тридесет два пажљиво одабрана питања која одговарају специфичним циљевима истраживања: основни подаци о фирми, проблеми у пословању, техничко-технолошки, финансијски и тржишни аспекти пословања, потребе за финансијским и нефинансијским услугама и људским ресурсима.

АНАЛИЗА УПИТНИКА

ПОТРЕБЕ ПРЕДУЗЕТНИКА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БОЉЕВАЦ

Првих осам питања - анкете усмерене ка власницима малих и средњих предузећа (у даљем тексту: МСП) - односе се на евиденционе податке о фирмама који су локалној самоуправи неопходни за креирање/ажурирање базе података МСП. Ова база података има вишеструку функцију:

- Даје увид у врсту делатности која је заступљена на територији општине Бољевац,
- Представља својеврсну листу добављача,
- Представља листу могућих партнера,
- Представља листу послодаваца у општини Бољевац.

Базу МСП података креира и одржава Канцеларија за локални економски развој (у даљем тексту: КЛЕР) у Бољевцу.

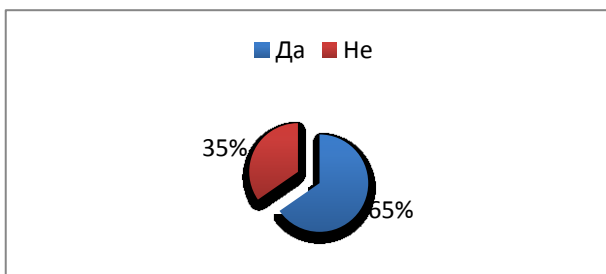
Остала питања, односно одговоре могу се тематски везати.

I

Квалитет пословања/развијање посла

У табелама које следе приказани су резултати анкете и односе се на питања од 9 до 32.

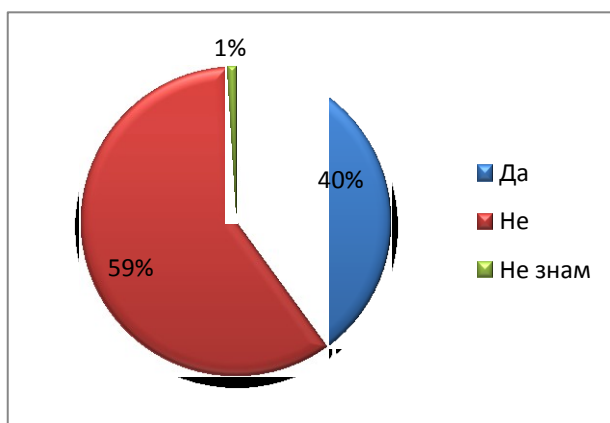
9. Да ли имате жељу и потребу за проширењем пословања фирме?

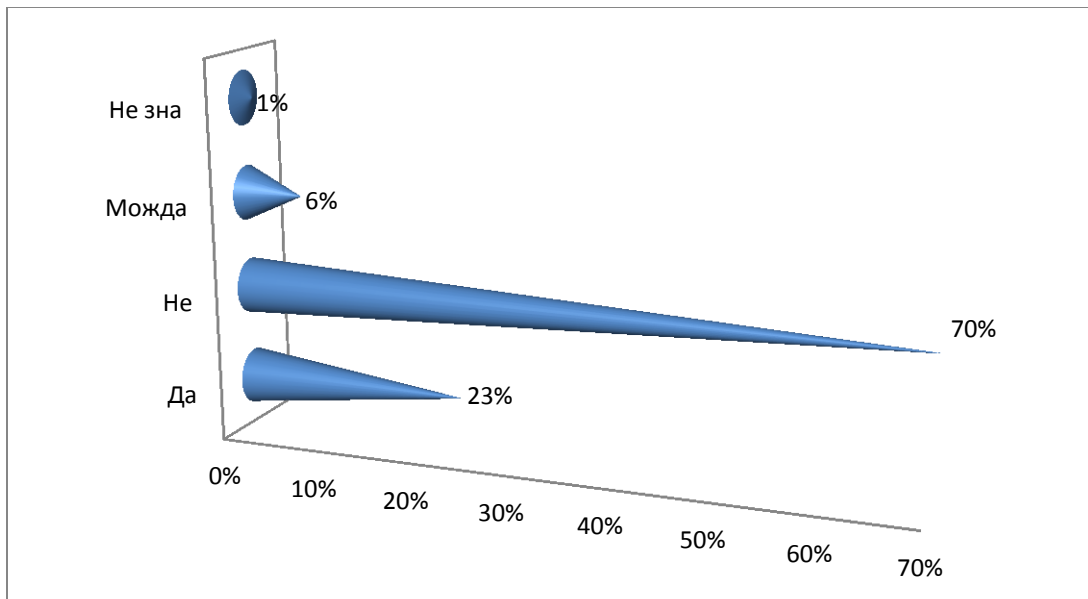
10. Да ли имате пословни простор који би испунио Ваше жеље за проширењем пословања?

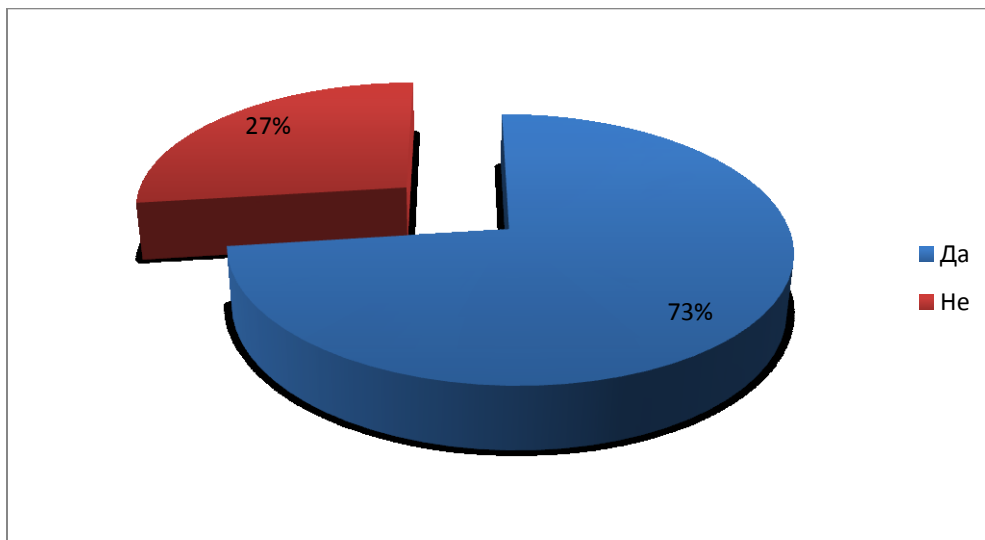
11. Да ли су Вам потребне информације о слободном пословном простору у граду или локацијама за инвестирање?

12. Да ли сте у могућности да обезбедите сопствена материјална средства за проширење Вашег пословања?

13. Да ли имате потребу за побољшањем техничко-технолошких услова Вашег пословања (у смислу набавке нове савременије опреме, компјутеризације и сл.)?

Испитаници одговором на питање бр.9 , у већини, исказују жељу да развију посао (проширивањем основне делатности, увођењем нових делатности).Одговорима на питања 10., 11., 12. и 13. закључујемо да, у већини, МСП:

- Нема просторних капацитета за развијање посла и
- Нема потребних средстава за уређењем нових радних простора и набавку основних средстава за рад.

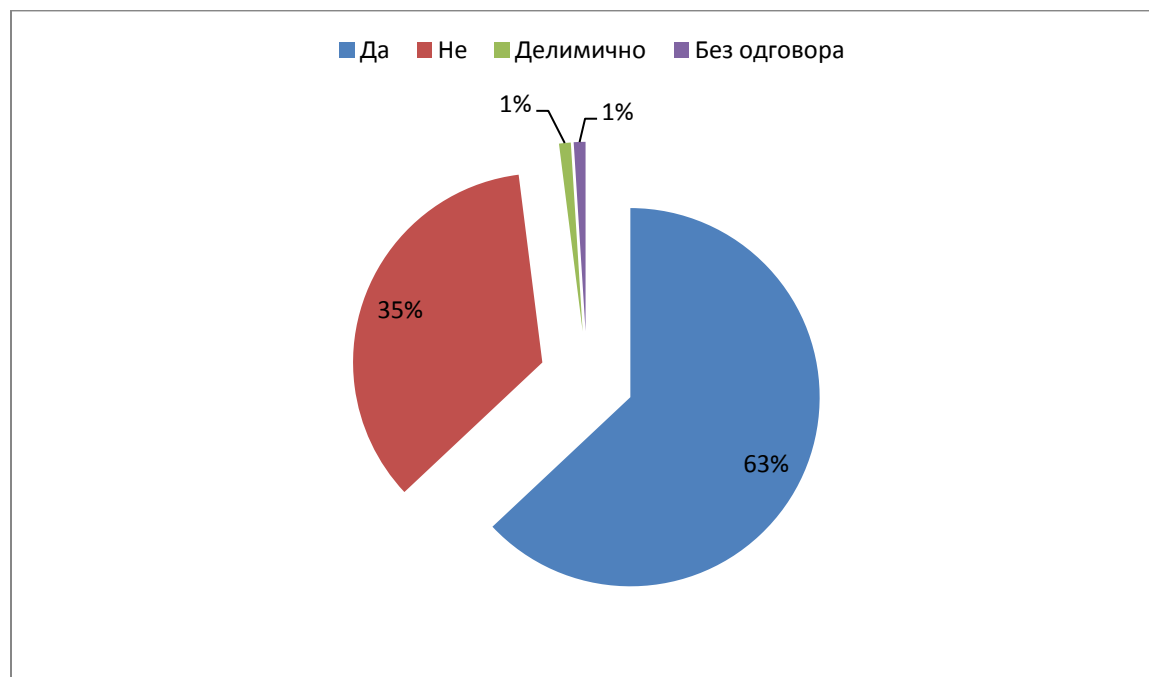
ПРЕДЛОГ КЛЕР-А:

1. КЛЕР треба да ажурира информације о слободним пословним просторима и прати конкурсе фондова који подржавају развијање МСП-а.
2. КЛЕР треба да осмисли нове моделе дистрибуције информација усмерених ка МСП. Досадашњи модел је подразумевао информисање МСП-а путем интернета (на www.boljevac.org.rs) , мејла и телефоном. По провери основних података о МСП, примећено је да мали број привредника има могућности или навику да користи интернет/мејл комуникацију, нема секретара у фирми, а нерадо даје лични број мобилног телефона како би се остварила комуникација.

II

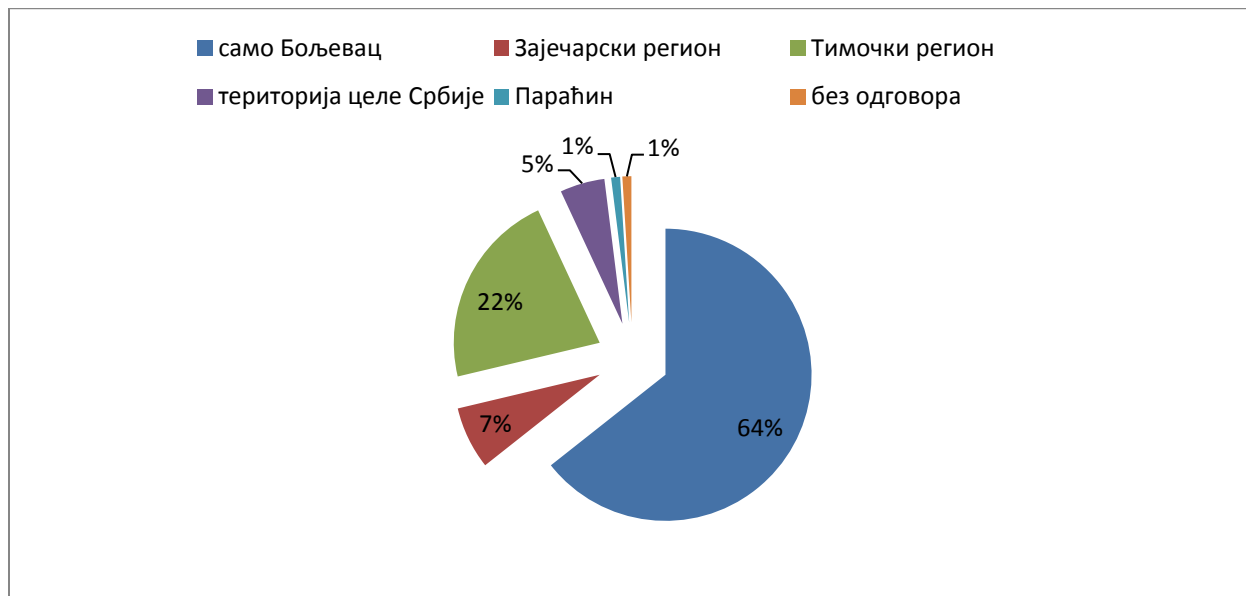
Тржиште

14. Да ли сте у последње три године набавили нову опрему потребну за Ваше пословање или улагали у пословну инфраструктуру/набавку патената;лиценце;ауторских права?

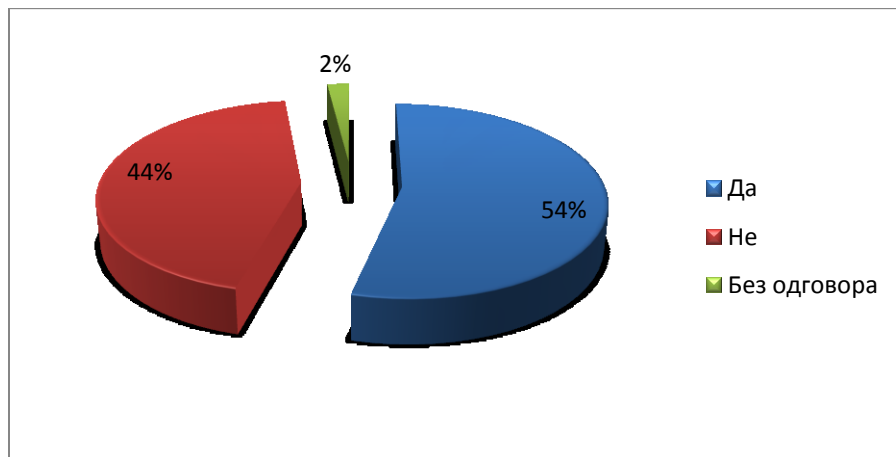
Зарад опстанка на тржишту, упркос тешкоћама, МСП делимично успева да осавремени основна средства за рад (питање бр.14.).

15. На које тржиште је усмерено Ваше пословање?

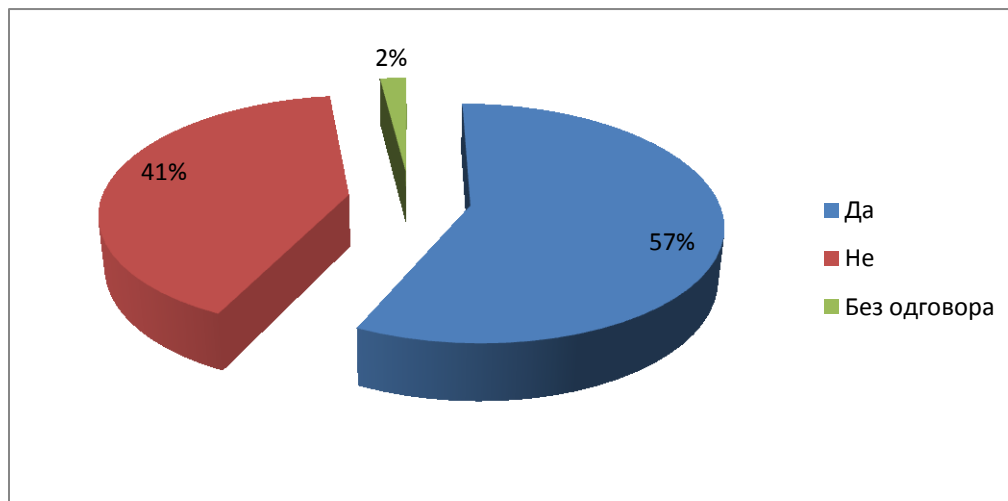
Резултати показују да су привредници Бољевца овладали само локалним тржиштем. Само 4 испитаника исказује да влада тржиштем Србије, а чак ни један не наводи да је политика пословања фирме усмерена ка нпр. прекограничном региону (питање бр.15.).

16. Да ли перманентно радите на освајању нових тржишта?

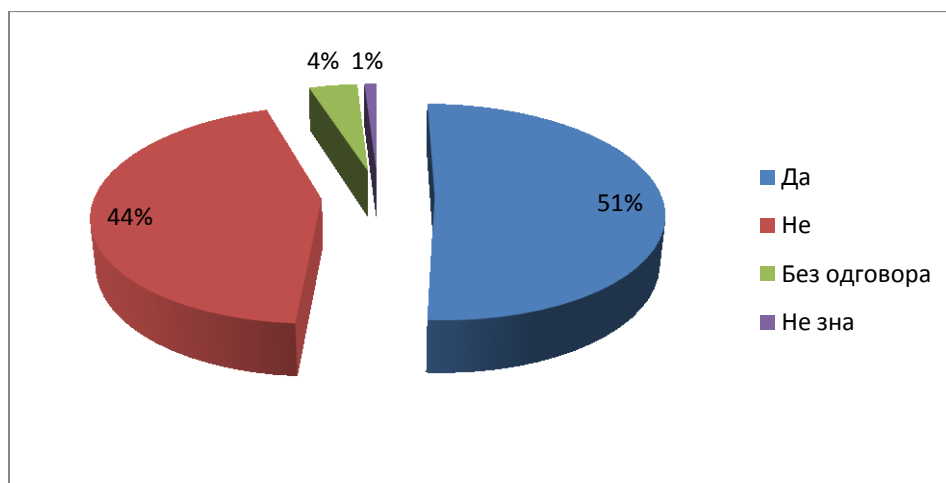

Ипак, 16. Питање показује да већином постоји свест и воља да се испитају капацитети тржишта ширег од локалног.

17. Да ли Вам је потребна помоћ за освајање нових тржишта?

18. Да ли бисте желели да ступите у неки облик удруживања како бисте превазишли тржишна ограничења?

Одговори на питање бр. 17 показује да већини предузетника треба помоћ при освајању нових тржишта, а 18. питање показује да велики број предузетника жели да ступи у неки облик удруживања како би превазишли тржишна ограничења.

ПРЕДЛОГ КЛЕР-а:

- Пружити помоћ привредницима у процесима брендирања производа,

- Пружити помоћ привредницима у осмишљавању и организовању презентација одабраних производа,
- Пружити помоћ привредницима у проналажењу стратешких партнера.

III Информисање

Највећи број испитаника не исказује значај пословног информисања (19. Питање: На који начин се информишете о програмима државне финансијске подршке и локалним олакшицама ка привреди?) (чак 30 испитаника се не информише уопште, 14 испитаника не нуди одговор). Ипак, у информисању привредника наглашена је значајна улога штампаних и дигиталних медија, али не и електронских. Само 12 испитаника користи интернет што утиче на, до сада, лошију комуникацију КЛЕР-а са МСП-ом.

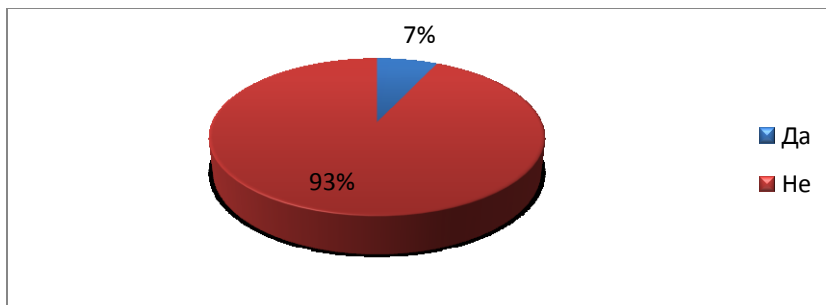
ПРЕДЛОГ КЛЕР-а:

- Овај проблем је неопходно ургентно решавати и примењивати можда неке од традиционалнијих модела у комуникацији (нпр. теренски обилазак предузетника).

КЛЕР И МСП партнера по решавању овог питања могу пронаћи, како наводе испитаници, у: Регионалној привредној комори, Општем удружењу предузетника, РАРИС-у, Пореској управи.

IV Општински сервис

20. Да ли сте користили било какве услуге локалне смоуправе?

Питање бр. 20 открива да велики проценат испитаника не препознаје локалну самоуправу/Општинску управу као сервис МСП-а.

Чак 30 испитаника (питање бр. 21: У ком сегменту Вашег пословања видите помоћ локалне самоуправе?) не види ни како би локална самоуправа/Општинска управа била партнер МСП-а, док 25 испитаника не даје било какав одговор (што се такође тумачи као негативан став).

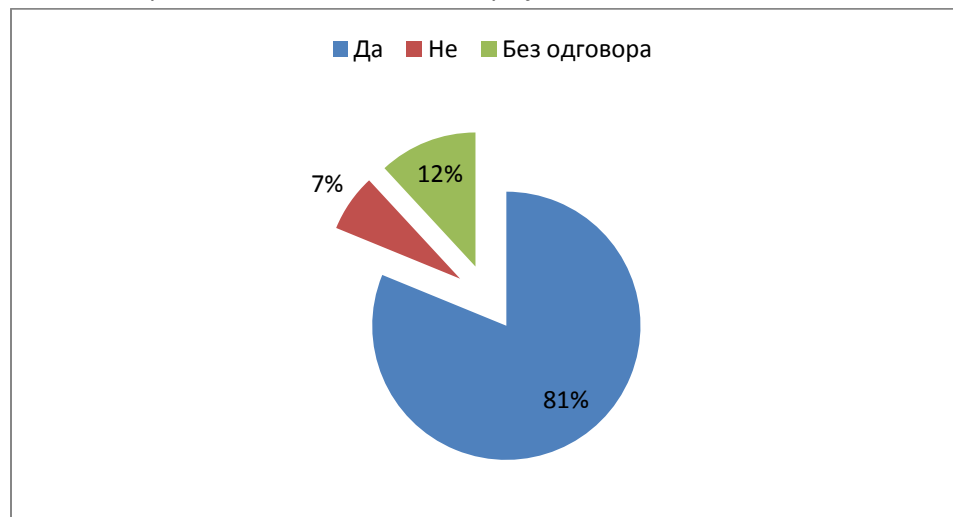
У малом броју одговора препознајемо да МСП од локалне самоуправе/државе очекује подршку у два правца:

- Финасијску (корекцијом такси и пореза) и
- Практичну (побољшан рад ОУ служби: повећати контролу сиве економије, скратити време добијања грађевинске и других дозвола, организовати посредовање у проналажењу стратешких партнера и освајању нових тржишта).

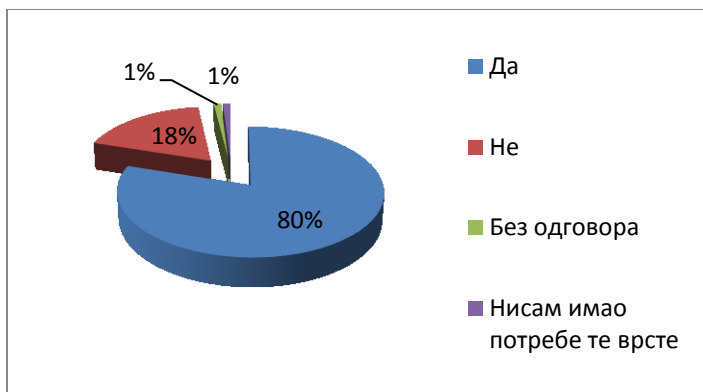
ПРЕДЛОГ КЛЕР-а:

- Са донаторским организацијама основати регионални Фонд за развој МСП-а,
- Кадровски и организационо оснаживати службе ОУ Бољевац.

Питање бр.22. Да ли сте спремни да и надаље помажете локалну заједницу кроз наставак обављања делатности и запошљавања нових пре свега младих људи? Испитаници су углавном позитивно реаговали и већина одговора је: „да“.

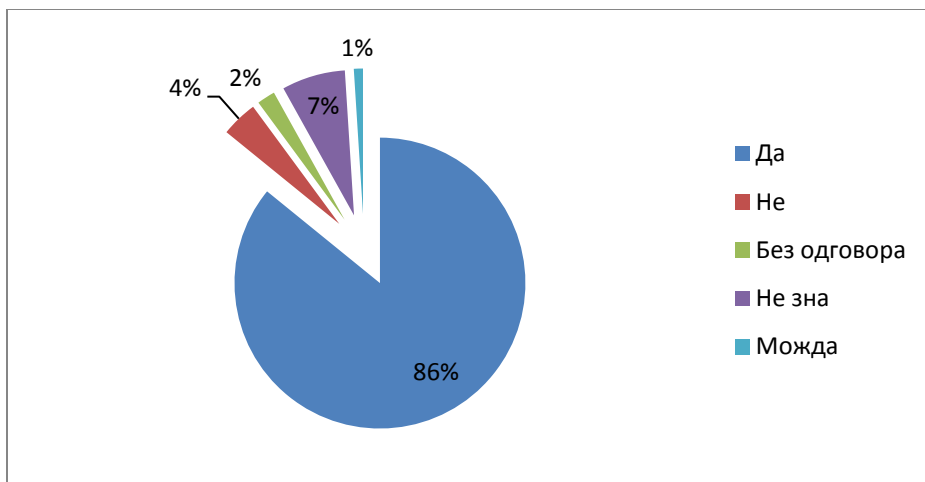
Питање бр.23. Да ли имате пуну подршку општинских служби приликом регистрације, пререгистрације или других правних радњи везаних за Вашу фирму?

Питање 24. Да ли сте уверења да су превелика пореска оптерећења и локалне комуналне таксе?

Питање 25. Да ли је потребно формирати општински фонд за развој?

Питање 26. (Са којим организацијама сте сарађивали до сада?) разоткрива да је могућност сарадње МСП-а и државе била реализована првенствено на нивоу локалне самоуправе, у доста мањем проценту на нивоу ресорних министарстава, а скоро је непостојећа на регионалном нивоу.

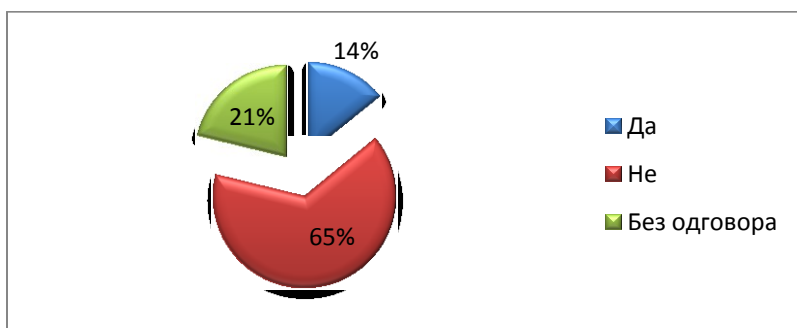
ПРЕДЛОГ КЛЕР-а:

- Потребно је размислити о креирању општинског фонда за развој јер је велики број одговора на ово питање био позитиван

Креирати иницијативу испред МСП-а и локалне самоуправе, за оснаживање/оснивање регионалних канцеларија које на било који начин учествују у развијању МСП-а.

V Кадрови

27. Да ли Вам је потребна стручна радна снага (која)?

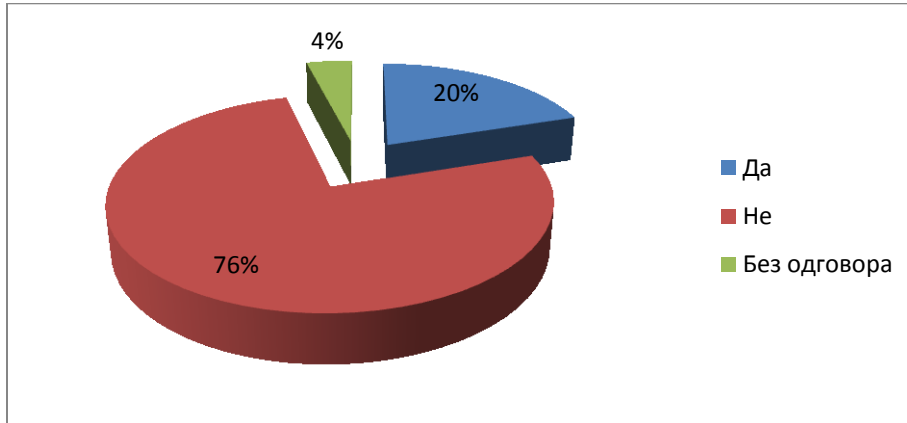
На питање бр. 27 они који су позитивно одговорили на потребе за радном снагом указују на то да је изразит дефицит занатлијских кадрова у свим областима. Потребни високошколци:

- Дипломирани грађевински инжењери (грађевински факултети и струковне школе),
- Агрономи и дипломирани инжењери заштите биља (пољоприврдни факултети и струковне школе).

ПРЕДЛОГ КЛЕР-а:

- Осмислити модел стипендирања успешних средњошколаца за студије у наведеним професијама.

28. Да ли постоји потреба обукама запослених?

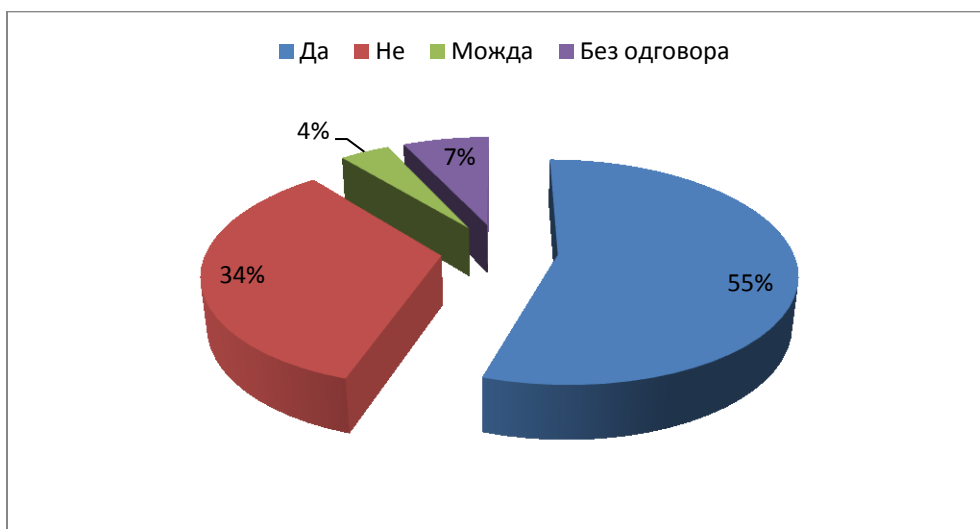
29. Да ли постоји потреба за менторингом (стручњаком који бесплатно саветује о побољшању пословања фирме)?

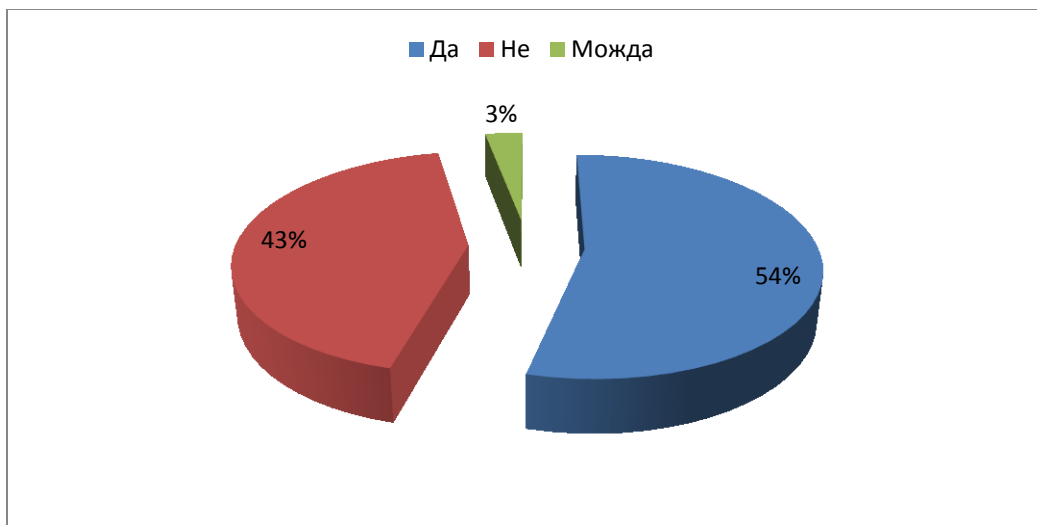
Питање бр. 28. и бр. 29. показују да мали број испитаника има вољу за даљим личним едукацијама, а тек трећина пристаје на укључивање ментора у анализу модела и плана пословања.

Док, са друге стране, исказују да су способни да прате процесе европских интеграција, односно да су спремни да уводе стандарде квалитета кроз одговоре на питања 30 и 31.

30. Да ли желите да будете део Европске мреже предузетништва?

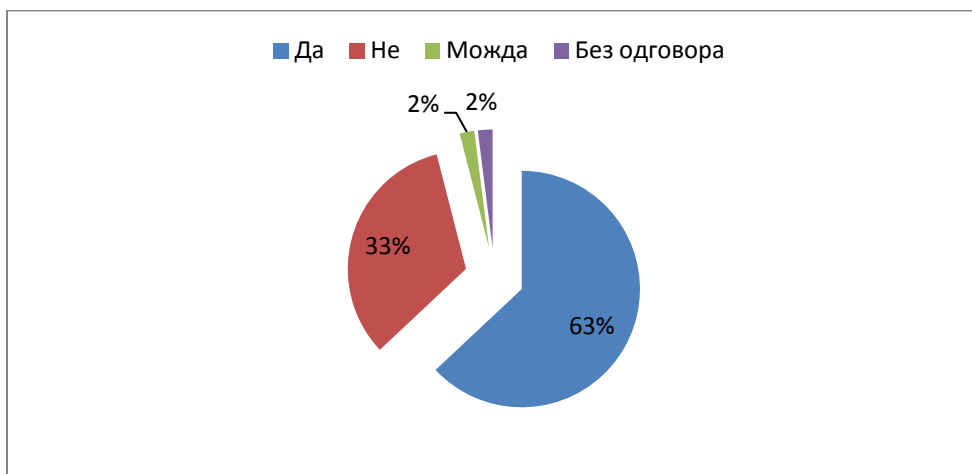

31. Да ли имате потребу за увођењем стандарда квалитета?

Ова амбиција се објашњава одговорима на 32. питање: привредници препознају евро-интерграције као шансу коришћења ЕУ фондова.

32. Да ли имате потребу за коришћењем кредита и да ли Вам је потребна помоћ код тражења адекватног кредита?

ПРЕДЛОГ КЛЕР-а:

- Информисањем о примерима добре праксе, треба инсистирати на припреми МСП-а за ЕУ интеграције и оспособљавању за коришћење ЕУ фондова.
- Користити програме Регионалне привредне коморе, Регионалне агенције за развој источне Србије и сл.